

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย คุณภาพชีวิตจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ รวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ร่วมกับการตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 ข้อค้นพบนำเสนอในลักษณะการบรรยายร่วมกับตาราง โดยมีองค์ประกอบของการนำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการสัมผัสปัจจัยคุณภาพชีวิตจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

ส่วนที่ 3 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ดังกล่าวในบทที่ 3 เป็นแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการทำงานเฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทำงานทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต ทั้งนี้กระบวนการทำงานตัดเย็บผ้ามีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างแบบ การตัดผ้า การโกล่งผ้าและการเย็บประกอบ การตกแต่ง การรีดและการตรวจสอบคุณภาพ และการบรรจุภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 286 ราย โดยข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ น้ำหนักตัว ส่วนสูง ค่าดัชนีมวลกาย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา โรคประจำตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ ประวัติการทำงานในอดีตและปัจจุบัน ลักษณะของงานที่ทำ การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และสิทธิ์การรักษาพยาบาล นำเสนอดังตารางที่ 4-1 ถึง 4-3

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	258	90.21
ชาย	28	9.79
อายุ (ปี)		
< 35	28	9.79
35-44	50	17.48
45-54	98	34.26
55-64	90	31.47
≥65	20	6.99
พิสัย = 20-82 \bar{X} (SD) = 50.30 (11.05)		
Median = 51.50		
สถานภาพสมรส		
โสด	47	16.43
คู่	188	65.73
หม้าย/หย่า/แยก	51	17.83
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	5	1.75
ประถมศึกษา	166	58.04
มัธยมศึกษาตอนต้น	47	16.43
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช.	29	10.14
อนุปริญญาหรือปวส.	13	4.55
ปริญญาตรี	26	9.09

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน (บาท)		
≤ 5,000	27	9.44
5,001 -10,000	140	48.95
10,001-15,000	62	21.68
15,001-20,000	34	11.89
20,001-25,000	9	3.15
> 25,000	14	4.90
พิสัย = 2,000-30,000 \bar{X} (SD) = 10,123 (6,557.02)		
Median = 8,500		
ความพึงพอใจของรายได้		
พอใช้ เหลือเก็บ	78	27.27
พอใช้ ไม่เหลือเก็บ	112	39.16
สิทธิ์การรักษาพยาบาล		33.57
สิทธิ์ประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง)	188	65.73
สิทธิ์ประกันสังคม	92	32.17
สิทธิ์ข้าราชการ	6	2.10

ตารางที่ 4-1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.21 เป็นเพศหญิง มีเพียงร้อยละ 9.79 เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 20 ถึง 82 ปี (อายุเฉลี่ย 50.30 ปี S.D.=11.05 Median=51.50 ปี) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 34.26 มีอายุอยู่ในช่วง 45-54 ปี อีกร้อยละ 31.47 มีอายุอยู่ในช่วง 55-64 ปี สำหรับด้านสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.73 มีสถานภาพสมรสคู่ ด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.04 มีการศึกษา ระดับประถมศึกษา อีกร้อยละ 16.43 มีการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ส่วนด้านรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนอยู่ในช่วง 2,000 ถึง 30,000 บาท (รายได้เฉลี่ย 10,123 บาท SD=6,557.02 Median=8,500 บาท) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.95 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 ถึง 10,000 บาท อีกร้อยละ 21.68 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 ถึง 15,000 บาท เมื่อพิจารณาความพอใจของรายได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.16 และร้อยละ 33.57 มีรายได้พอใช้ ไม่เหลือเก็บ และไม่พอใช้ เป็นนี้ ตามลำดับ ส่วนด้านสิทธิ์การรักษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.73 ใช้สิทธิ์ประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง)

ตารางที่ 4-2 ข้อมูลการประกอบอาชีพ (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงานก่อนทำงานตัดเย็บผ้า		
ไม่เคย	240	83.92
เคย	46	16.08
ลักษณะงานที่ทำ		
รับจ้างทั่วไป	12	26.09
ทำนา	19	41.30
ทำสวน	15	32.61
ขั้นตอนการทำงานตัดเย็บผ้า* (n=345)		
การสร้างแบบ	4	1.16
การตัดผ้าตามแบบ	46	13.33
การโพลีรีมผ้าและการเย็บประกอบ	218	63.18
การตกแต่ง	38	11.02
การรีดและการตรวจสอบคุณภาพ	17	4.93
การบรรจุภัณฑ์และจำหน่าย	22	6.38
ประสบการณ์การทำงาน (ปี)**		
<5	43	15.03
5-9	61	21.33
10-14	48	16.78
15-19	24	8.39
≥20	110	38.46
พิสัย = 1-51 Median = 13		
ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ (ชั่วโมง)		
< 48	71	24.83
≥48	215	75.17
พิสัย = 25-98 \bar{X} (SD) = 53.29 (15.48)		
Median = 48		

หมายเหตุ *คนงาน 1 คน ทำงานมากกว่า 1 ขั้นตอน, **รวมประสบการณ์การทำงานตัดเย็บผ้าในอดีต

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การประกอบอาชีพเสริม		
ไม่ทำ	266	93.01
ทำ	20	6.99
ลักษณะงานที่ทำ		
ค้าขาย	12	60.00
เลี้ยงสัตว์	3	15.00
รับจ้างทั่วไป	5	25.00

ตารางที่ 4-2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.92 ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานก่อนทำงานตัดเย็บผ้า มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 16.08 มีประสบการณ์ทำงานมาก่อนทำงานตัดเย็บผ้า ได้แก่ ทำนา (ร้อยละ 41.30) ทำสวน (ร้อยละ 32.61) และรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 26.09) ด้านขั้นตอนการทำงานกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.18 ทำงานขั้นตอนการโพลีรีมผ้าและการเย็บประกอบ อีกร้อยละ 13.33 ทำงานขั้นตอนการตัดผ้า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 1 ถึง 51 ปี (Median=13 ปี) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.46 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี อีกร้อยละ 21.33 มีประสบการณ์การทำงาน 5 ถึง 9 ปี มีชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์อยู่ในช่วง 25 ถึง 98 ชั่วโมง (เฉลี่ย 53.29 ชั่วโมง S.D. = 15.48 Median = 48 ชั่วโมง) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.17 มีชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์มากกว่าหรือเท่ากับ 48 ชั่วโมง อีกร้อยละ 24.83 มีชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์น้อยกว่า 48 ชั่วโมง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 93.01 ไม่มีการประกอบอาชีพเสริม มีเพียงร้อยละ 6.99 มีการประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ ค้าขาย (ร้อยละ 60.00) รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 25.00) และเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 15.00)

ตารางที่ 4-3 ข้อมูลการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล		
ไม่ใช้	75	26.22
ใช้	211	73.78
อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้		
ผ้าปิดจมูก	194	91.94
ปลอกอุดหู	0	0
รองเท้าพื้นยาง	17	8.06

ตารางที่ 4-3 แสดงข้อมูลการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.78 มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ผ้าปิดปากปิดจมูก (ร้อยละ 91.94) และรองเท้านิยาง (ร้อยละ 8.06)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การรับรู้การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน และการประเมินการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ซึ่งหมายถึงระดับความเข้มของแสงสว่างในสภาพแวดล้อมการทำงาน

การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินการรับรู้การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการทำงานครอบคลุมปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพด้านการยศาสตร์ และด้านจิตสังคม รวมทั้งสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย นำเสนอตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง (n=286)

ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน	มี	ไม่มี
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)
ด้านกายภาพ		
ทำงานสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องมือ	173 (60.49)	113 (39.51)
ทำงานในที่ที่มีอากาศร้อนอบอ้าว	121 (42.31)	165 (57.69)
ทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ	171 (59.79)	115 (40.21)
ทำงานในที่ที่มีแสงสว่างจ้ามากเกินไป	45 (15.73)	241 (84.27)
ทำงานกับเครื่องจักร/เครื่องมือที่มีความสั่นสะเทือน	142 (49.65)	144 (50.35)
ด้านเคมี		
สัมผัสฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้ายที่เกิดจากระบวนการตัดเย็บผ้า	285 (99.65)	1 (0.35)
สัมผัสสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการตัดเย็บผ้า	136 (47.55)	150 (52.45)
ด้านชีวภาพ		
ทำงานในที่ที่มีสัตว์มีพิษ	6 (2.10)	280 (97.90)
สัมผัสเชื้อราหรือเชื้อแบคทีเรียจากผ้าขณะทำงาน	14 (4.90)	272 (95.10)

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ปัจจัยคุณภาพจากการทำงาน	มี	ไม่มี
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)
ด้านการยศาสตร์		
นั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 2 ชั่วโมง	232 (81.12)	54 (18.88)
ก้มหรือเงยศีรษะขณะทำงาน	276 (96.50)	10 (3.50)
ก้มโค้งตัวไปด้านหน้าขณะทำงาน	248 (86.71)	38 (13.29)
บิดเอี้ยว เอียงตัวขณะทำงาน	256 (89.51)	30 (10.49)
ท่าทางการทำงานในลักษณะซ้ำๆ	256 (89.51)	30 (10.49)
บิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน	235 (82.17)	51 (17.83)
ยกของหนักหรือออกแรงเกินกำลัง	88 (30.77)	198 (69.23)
ด้านจิตสังคม		
ทำงานอย่างเร่งรีบเพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา	210 (73.43)	76 (26.57)
งานที่ซับซ้อนยากเกินความสามารถ	78 (27.27)	208 (72.73)
งานที่ทำมีภาระงานที่มากเกินไปในแต่ละวัน	90 (31.47)	196 (68.53)
งานที่ทำมีรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน	168 (58.74)	118 (41.26)
มีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน	21 (7.34)	265 (92.66)
มีปัญหาขัดแย้งกับนายจ้างหรือผู้ว่าจ้าง	16 (5.59)	270 (94.41)
สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย		
ทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ไฟฟ้า	261 (91.26)	25 (8.74)
ทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือของมีคม	276 (96.50)	10 (3.50)
ทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือที่มีความชำรุด	24 (8.39)	262 (91.61)
บริเวณที่ทำงานตัดเย็บผ้ามีของวางเกะกะ กีดขวางทางเดิน	153 (53.50)	133 (46.50)
การจัดวางเครื่องมืออุปกรณ์ตัดเย็บผ้าไม่เป็นระเบียบ	152 (53.15)	134 (46.85)

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ปัจจัยคุณภาพจากการทำงานที่สำคัญตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ปัจจัยคุณภาพด้านเคมี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 99.65 ต้องทำงานสัมผัสฝุ่นผ้าหรือ ฝุ่นฝ้ายที่เกิดจากกระบวนการตัดเย็บผ้า รองลงมา คือ ปัจจัยคุณภาพด้านการยศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 81.12 ถึงร้อยละ 96.50 ระบุมีการนั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 2 ชั่วโมง มีการบิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน มีท่าทางก้มโค้งตัวไปด้านหน้าขณะทำงาน มีท่าทางการทำงานในลักษณะซ้ำๆ มีการบิดเอี้ยวตัว/เอียงตัวขณะทำงาน และมีการก้มหรือเงยศีรษะขณะทำงาน สำหรับปัจจัยคุณภาพ

ด้านจิตสังคมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.43 มีการทำงานอย่างเร่งรีบเพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา อีกร้อยละ 58.74 มีรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน ส่วนปัจจัยคุณภาพสุขภาพด้านกายภาพ พบกลุ่มตัวอย่างทำงานสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องมือและทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 60.49 และร้อยละ 59.79 นอกจากนี้ยังพบสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยเป็นปัญหาที่สำคัญ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 91.26 ถึงร้อยละ 96.50 ต้องทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ไฟฟ้าและต้องทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือของมีคม

การสัมผัสแสงสว่างในสภาพแวดล้อมการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

การตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่าง ทำการตรวจวัด โดยใช้เครื่องวัดความเข้มของแสงสว่าง (Lux meter) ยี่ห้อ EXTECH INSTRUMENTS Model FOOT CANDLE /Lux meter S/N : Q137552 การแปลผลเทียบเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศกฎกระทรวงแรงงาน เรื่องกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อนแสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 2549 โดยกระทรวงแรงงานได้กำหนดค่ามาตรฐานความเข้มของแสงสว่าง ณ ที่ทำให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงาน คือ 400 ลักซ์ ถึง 800 ลักซ์ ผลการตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่างแสดงในตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 ผลการตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่าง (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ	ระดับความเข้มแสงสว่าง
ระดับความเข้มแสงสว่าง (ลักซ์)			
< 400 (พิสัย 62-399)	105	36.71	ไม่เหมาะสม
400-800 (พิสัย 405-772)	149	52.10	เหมาะสม
>800 (พิสัย 802-1,714)	32	11.19	ไม่เหมาะสม
พิสัย = 62-1714 \bar{x} (S.D.) = 498.28 (240.54)			

ตารางที่ 4-5 แสดงผลการตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่างในสภาพแวดล้อมการทำงาน พบว่ามีระดับความเข้มของแสงสว่างอยู่ในช่วง 62 ถึง 1714 ลักซ์ (ค่าความเข้มแสงสว่างเฉลี่ย 498.28 ลักซ์ S.D.=240.54) โดยการสัมผัสแสงสว่างในสภาพแวดล้อมการทำงานของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.10 มีค่าความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงาน 400 ลักซ์ ถึง 800 ลักซ์ หรือมีความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงาน

เหมาะสม และอีกร้อยละ 11.19 ถึงร้อยละ 36.71 มีค่าความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานมากกว่า 800 ลักซ์ และน้อยกว่า 400 ลักซ์ หรือมีระดับความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานไม่เหมาะสม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงาน นำเสนอข้อมูลเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลภาวะสุขภาพทั่วไป แบบแผนการดำเนินชีวิต การเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพในสภาพแวดล้อมการทำงาน และการบาดเจ็บที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการทำงาน นำเสนอตั้งตารางที่ 4-6 ถึง 4-10

ตารางที่ 4-6 ข้อมูลภาวะสุขภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ค่าดัชนีมวลกาย (BMI)		
< 18.5 (ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ)	23	8.04
18.5 - 22.9 (ปกติ)	155	40.21
23.0 - 24.9 (น้ำหนักเกิน)	62	21.68
≥ 25.0 (อ้วน)	86	30.07
โรคประจำตัว		
ไม่มี	206	72.73
มี	78	27.27
โรค		
เบาหวาน	31	31.31
ความดันโลหิตสูง	55	55.55
ไขมันในเลือดสูง	9	9.09
ไทรอยด์	4	4.04

หมายเหตุ *เจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัวมากกว่า 1 โรค

ตารางที่ 4-6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.21 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในระดับปกติ อีกร้อยละ 30.07 และร้อยละ 21.68 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในระดับอ้วนและน้ำหนักเกิน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 27.27 มีโรคประจำตัว เช่น ความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 55.55) เบาหวาน (ร้อยละ 31.31) ไขมันในเลือดสูง (ร้อยละ 9.09) และไทรอยด์ (ร้อยละ 4.04)

ตารางที่ 4-7 แบบแผนการดำเนินชีวิตโดยรวมและรายด้านของกลุ่มตัวอย่าง (n = 286)

แบบแผนการดำเนินชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมโดยรวม		
ระดับต่ำ (คะแนน ≤ 40.52)	132	46.15
ระดับสูง (คะแนน > 40.52)	154	53.85
พิสัย = 31-50 \bar{x} (S.D.) = 40.52 (3.96)		
พฤติกรรมการบริโภคอาหาร		
ระดับต่ำ (คะแนน ≤ 18.07)	149	52.10
ระดับสูง (คะแนน > 18.07)	137	47.90
พิสัย = 12-24 \bar{x} (S.D.) = 18.07 (2.14)		
พฤติกรรมกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกาย		
ระดับต่ำ (คะแนน ≤ 11.06)	179	62.59
ระดับสูง (คะแนน > 11.06)	107	37.41
พิสัย = 5-15 \bar{x} (S.D.) = 11.06 (2.06)		
พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด		
ระดับต่ำ (คะแนน ≤ 5.22)	86	30.07
ระดับสูง (คะแนน > 5.22)	200	69.93
พิสัย = 4-11 \bar{x} (S.D.) = 5.22 (1.52)		
พฤติกรรมการพักผ่อนหรือการจัดการความเครียด		
ระดับต่ำ (คะแนน ≤ 6.17)	135	47.20
ระดับสูง (คะแนน > 6.16)	151	52.80
พิสัย = 3-7 \bar{x} (S.D.) = 6.17 (1.01)		

ตารางที่ 4-7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.85 มีแบบแผนการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับสูงหรือเหมาะสม อีกร้อยละ 46.15 มีแบบแผนการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำหรือไม่เหมาะสม เมื่อพิจารณาแบบแผนการดำเนินชีวิตรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับต่ำหรือไม่เหมาะสม (ร้อยละ 52.10) มีพฤติกรรมกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกายอยู่ในระดับต่ำหรือไม่เหมาะสม (ร้อยละ 62.59) ขณะที่มีความประพฤติการหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับสูงหรือเหมาะสม (ร้อยละ 69.93) และมีพฤติกรรมการพักผ่อนหรือการจัดการความเครียดอยู่ในระดับสูงหรือเหมาะสม (ร้อยละ 52.80) สำหรับแบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีผลต่อภาวะสุขภาพในแต่ละด้าน นำเสนอในตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 แบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัดเย็บผ้า (n=286)

แบบแผนการดำเนินชีวิต	ทำเป็นประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่เคยทำ
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การบริโภคอาหาร			
หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง	29 (10.14)	240 (83.92)	17 (5.94)
หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารรสจัด	190 (66.43)	86 (30.07)	10 (3.50)
รับประทานอาหารที่มีกากใย	214 (74.83)	44 (15.38)	28 (9.79)
รับประทานอาหารสุกๆดิบๆ	5 (1.75)	115 (40.21)	166 (58.04)
รับประทานอาหารครบทั้ง 3 มื้อ	194 (67.83)	84 (29.37)	8 (2.80)
รับประทานอาหารครบ 5 หมู่	159 (55.59)	117 (40.91)	10 (3.50)
รับประทานอาหารตรงเวลา	124 (43.36)	147 (51.40)	15 (5.24)
ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ 6-8 แก้ว	166 (58.04)	106 (37.06)	14 (4.90)
การมีกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกาย			
มีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายขณะอยู่ที่บ้าน	181 (63.29)	101 (35.31)	4 (1.40)
ก่อนการเย็บผ้ามีการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ	77 (26.92)	159 (55.59)	50 (17.48)
ระหว่างการเย็บผ้ามีการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ	73 (25.52)	171 (59.79)	42 (14.69)
หลังการเย็บผ้ามีการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ	70 (24.48)	172 (60.14)	44 (15.38)
ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างน้อยครั้งละ 30 นาที 3-5 วัน/สัปดาห์	106 (37.06)	116 (40.56)	64 (22.38)
การใช้สารเสพติด			
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	8 (2.80)	76 (26.57)	202 (70.63)
สูบบุหรี่หรืออยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่	10 (3.50)	27 (9.44)	249 (87.06)
ดื่มเครื่องดื่มประเภทชา กาแฟ >2 แก้ว/วัน	22 (7.69)	88 (30.77)	176 (61.54)
ใช้ยาหรือเครื่องดื่มชูกำลัง	9 (3.15)	59 (20.63)	218 (76.22)
การพักผ่อนหรือการจัดการความเครียด			
นอนหลับ 6-8 ชั่วโมง/วัน	183 (63.99)	91 (31.82)	12 (4.20)
ทำกิจกรรมผ่อนคลายความเครียดเมื่อรู้สึกเครียด	175 (61.19)	100 (34.97)	11 (3.85)
ใช้ยานอนหลับ/ยากล่อมประสาทเมื่อนอนไม่หลับ	0 (0.00)	1 (0.35)	285 (99.65)

ตารางที่ 4-8 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำใน สัดส่วนสูงสุด ได้แก่ รับประทานอาหารที่มีกากใย (ร้อยละ 74.83) รับประทานอาหารเช้าทั้ง 3 มื้อ (ร้อยละ 67.83) หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารรสจัด (ร้อยละ 66.43) ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อย 6-8 แก้วต่อวัน และไม่รับประทานอาหารสุกๆดิบๆในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 58.04 รวมทั้งรับประทานอาหารเช้า 5 มื้อ (ร้อยละ 55.59) ด้านพฤติกรรมการมีกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกาย พบว่า กิจกรรมที่ กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำในสัดส่วนสูงสุด ได้แก่ มีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายขณะอยู่ที่บ้าน (ร้อยละ 63.29) และออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างน้อยครั้งละ 30 นาที 3-5 วัน/สัปดาห์ (ร้อยละ 37.06) ด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่สูบบุหรี่หรืออยู่ใกล้ชิดผู้สูบบุหรี่ (ร้อยละ 87.06) ไม่ใช้ยาหรือเครื่องดื่มชูกำลัง (ร้อยละ 76.22) ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 70.63) และไม่ดื่ม เครื่องดื่มประเภทชา/กาแฟมากกว่า 2 แก้วต่อวัน (ร้อยละ 61.54) ส่วนด้านพฤติกรรมการพักผ่อนและ การจัดการกับความเครียด พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้ยานอนหลับ/ยากล่อมประสาทเมื่อนอนไม่หลับ (ร้อยละ 99.65) มีการนอนหลับ 6-8 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 63.99) และมีการทำกิจกรรมผ่อนคลายความเครียด เมื่อรู้สึกเครียด (ร้อยละ 61.19)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4-9 การเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ขณะทำงาน หรือหลังจากการทำงาน (n=286)

ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงาน	มี	ไม่มี
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ได้ยินเสียงพูดคุยไม่ชัดเจน	57 (19.93)	229 (80.07)
มีหูอื้อ/มีเสียงดังในหู	61 (21.33)	225 (78.67)
เหนื่อย อ่อนเพลีย กระจายน้ำ	158 (55.24)	128 (44.76)
กล้ามเนื้อตล้า	185 (64.69)	101 (35.31)
การมองเห็นไม่ชัดเจน ตาพร่ามัว	189 (66.08)	97 (33.92)
ระคายเคืองตา แสบตา	164 (57.34)	122 (42.66)
ปวดชาอวัยวะของร่างกาย เช่น มือ นิ้วมือ ขา	143 (50.00)	143 (50.00)
ผื่นคันตามผิวหนัง เช่น บริเวณมือ แขน ลำตัว	69 (24.13)	217 (75.87)
คัดจมูก น้ำมูกไหล	84 (29.37)	202 (70.63)
หอบ หืด หายใจลำบาก	19 (6.64)	267 (93.36)
ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน	63 (22.03)	223 (77.97)
ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย	9 (3.15)	277 (96.85)
อาการติดเชื้อในทางเดินหายใจจากการสัมผัสเชื้อรา/ เชื้อแบคทีเรีย	4 (1.40)	282 (98.60)
เครียด/กังวลจากงานที่เร่งรีบ	204 (71.33)	82 (28.67)
เครียด/กังวลจากงานที่ซับซ้อนยากเกินความสามารถ	84 (29.37)	202 (70.63)
เครียด/กังวลจากภาระงานที่มากเกินไปในแต่ละวัน	96 (33.57)	190 (66.43)
เครียด/กังวลจากรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน	171 (59.79)	115 (40.21)
เครียด/กังวลจากความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน	17 (5.94)	269 (94.06)
เครียด/กังวลจากความขัดแย้งกับนายจ้าง/ผู้ว่าจ้าง	19 (6.64)	267 (93.36)

ตารางที่ 4-9 แสดงข้อมูลการเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่างพบปัญหาสุขภาพที่สำคัญ ได้แก่ ความเครียด/กังวลจากงานที่เร่งรีบ (ร้อยละ 71.33) เครียด/กังวลจากรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน (ร้อยละ 59.79) การมองเห็นไม่

ชัดเจน ตาพร่ามัว (ร้อยละ 66.08) กล้ามเนื้อตาล้า (ร้อยละ 64.69) ระคายเคืองตา แสบตา (ร้อยละ 57.34) เหนื่อย อ่อนเพลีย กระจายน้ำ (ร้อยละ 55.24) และปวดขาอวัยวะของร่างกาย (ร้อยละ 50.00)

ตารางที่ 4-10 อาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อหรืออาการปวด/เมื่อยล้าตามร่างกายตำแหน่งต่างๆ (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ		
ไม่มี	42	14.67
มี	244	85.33
ตำแหน่งอาการปวด/เมื่อยล้า*		
คอ	110	45.08
ไหล่	124	50.82
หลังส่วนบน	53	21.72
ข้อศอก	18	7.38
ข้อมือ/มือ	72	29.51
หลังส่วนล่าง	118	48.36
สะโพก/ต้นขา	54	22.13
เข่า	52	21.31
ข้อเท้า/เท้า	25	10.25

หมายเหตุ *มีอาการปวด/เมื่อยล้าจากการทำงานมากกว่า 1 ตำแหน่ง

ตารางที่ 4-10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.33 มีอาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ โดยมีอาการปวด/เมื่อยล้าตามร่างกายตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ ไหล่ (ร้อยละ 50.82) หลังส่วนล่าง (ร้อยละ 48.36) และคอ (ร้อยละ 45.08)

ทั้งนี้จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเจ็บป่วยกับการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพ จากสภาพแวดล้อมการทำงาน พบว่า การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านจิตสังคม คือ การทำงานอย่างเร่งรีบเพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา มีความสัมพันธ์กับความเครียด/กังวลจากงานที่เร่งรีบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานที่ทำมีรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน มีความสัมพันธ์กับความเครียด/กังวลจากรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) (ตารางที่ ๓-4 ภาคผนวก ๓) อีกทั้งการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ คือ การทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ มีความสัมพันธ์กับกล้ามเนื้อตาล้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) (ตารางที่ ๓-3 และตารางที่ ๓-4 ภาคผนวก ๓) การทำงานในที่ที่มีอากาศร้อนอบอ้าว มีความสัมพันธ์กับอาการเหนื่อย อ่อนเพลีย กระจายน้ำ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) (ตารางที่ ฉ-2 ภาคผนวก ฉ) และการทำงานกับเครื่องจักร/เครื่องมือที่มีความสั่นสะเทือน มีความสัมพันธ์กับอาการปวดขาอวัยวะของร่างกาย เช่น มือ นิ้วมือ ขา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) (ตารางที่ ฉ-2 ภาคผนวก ฉ) ส่วนการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านการยศาสตร์ คือ ท่าทางการทำงานในลักษณะซ้ำๆ และการบิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน มีความสัมพันธ์กับอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อข้อมือ/มือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) (ตารางที่ ฉ-7 ภาคผนวก ฉ)

ตารางที่ 4-11 การบาดเจ็บที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (n=286)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การบาดเจ็บจากการทำงาน		
ไม่เคย	240	83.92
เคย	46	16.08
จำนวนครั้งของการบาดเจ็บ*		
1 ครั้ง	46	62.16
2 ครั้ง	22	29.73
3 ครั้ง	6	8.11
สาเหตุของการบาดเจ็บ (n=74)		
สะดุดสิ่งของที่วางในบริเวณทำงาน เช่น กองผ้า ตะกร้าใส่ผ้า	1	1.35
ถูกเข็มเย็บผ้า เข็มหมุด ลูกกลิ้ง ที่เลาะผ้า กรรไกร อุปกรณ์	71	95.95
มีคมตัด บาด ทิ่มแทง		
สัมผัสความร้อนหรือกระแสไฟฟ้า เช่น เตารีด จักรเย็บผ้า	1	1.35
ความประมาท	1	1.35
ลักษณะการบาดเจ็บ		
เคล็ด ขัดขอก ฟกช้ำ	2	2.70
เป็นแผลฉีกขาด บาดแผลฉีก	71	95.95
บาดแผลไหม้	1	1.35
อวัยวะ/ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ		
มือ นิ้วมือ	71	95.95
แขน สอก ข้อศอก	3	4.05
ความรุนแรงของการบาดเจ็บ		
บาดเจ็บเล็กน้อยโดยไม่ต้องหยุดงาน	74	100

หมายเหตุ * ได้รับการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากการทำงานมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 4-11 แสดงให้เห็นว่า ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.08 เคยได้รับการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากสภาพการทำงาน จำนวนครั้งของการบาดเจ็บอยู่ในช่วง 1 ถึง 3 ครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.16 มีการบาดเจ็บจากการทำงาน 1 ครั้ง อีกร้อยละ 29.73 มีการบาดเจ็บการทำงาน 2 ครั้ง มีเพียงร้อยละ 8.11 มีการบาดเจ็บการทำงาน 3 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.95 มีสาเหตุของการบาดเจ็บจากการถูกอุปกรณ์ของมีคมตัด/บาด/ทิ่มแทง ส่วนลักษณะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ร้อยละ 95.95 เป็นแผลถลอก บาดแผลตื้น ขณะที่ร้อยละ 4.05 ของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่ร้อยละ 95.95 คือ มือ/นิ้วมือ อีกทั้งการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อยโดยไม่ต้องหยุดงานร้อยละ 100.00

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ พบว่า ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านเคมี คือ ฝุ่นผ้า (ร้อยละ 99.65) ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านการยศาสตร์ คือ ท่าทางการทำงานไม่เหมาะสม ได้แก่ การก้ม/เงยศีรษะขณะทำงาน (ร้อยละ 96.50) การบิดเอี้ยวตัว/เอียงตัวขณะทำงาน (ร้อยละ 89.51) การก้มโค้งตัวไปข้างหน้าขณะทำงาน (ร้อยละ 86.71) การบิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน (ร้อยละ 82.17) และการนั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 2 ชั่วโมง (ร้อยละ 81.12) รวมทั้งท่าทางการทำงานซ้ำๆ (ร้อยละ 89.51) ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านจิตสังคม ได้แก่ การทำงานอย่างเร่งรีบเพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา (ร้อยละ 73.4) และปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ ได้แก่ ทำงานสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องจักร (ร้อยละ 60.49) และทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ (ร้อยละ 59.79) นอกจากนี้ยังพบสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย คือ ทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือของมีคม (ร้อยละ 96.50) และทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ไฟฟ้า (ร้อยละ 91.26) (ตารางที่ 4-4) การอภิปรายผลการศึกษาในส่วนปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานเป็นดังนี้

1.1 ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานที่พบ ปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านเคมี คือ ฝุ่นผ้า ในสัดส่วนสูงสุด คือ ร้อยละ 99.65 (ตารางที่ 4-4) ข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามลักษณะการทำงานตัดเย็บผ้า โดยเฉพาะวัสดุที่สำคัญในขั้นตอนการทำงานตัดเย็บผ้า คือ ผ้า กลุ่มตัวอย่างจึงมีโอกาสสัมผัสฝุ่นผ้าเกือบทุกขั้นตอนการทำงาน ได้แก่ การตัดผ้า การโพล่งผ้าและการเย็บประกอบ การตกแต่ง การรีดและการตรวจสอบรายละเอียด และการบรรจุภัณฑ์ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2556)

ผลการศึกษารุ่นนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศไทยที่พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านถึงร้อยละ 83.90 สัมผัสฝุ่นผ้าจากกระบวนการทำงาน (ศรีสมร กมลเพชร และคณะ, 2549) ส่วนการศึกษาในประเทศอินเดียให้ผลเช่นเดียวกัน คือ คนงานตัดเย็บทั้งแรงงานนอกระบบและแรงงานในระบบร้อยละ 85.00 มีโอกาสสัมผัสฝุ่นผ้ามากที่สุด ในสถานที่ทำงาน (Saba, 2014) จากผลการศึกษาสนับสนุนหรือชี้ให้เห็นว่า ฝุ่นผ้าจากกระบวนการทำงานเป็นปัจจัยคุกคามสุขภาพที่สำคัญในแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า

ในส่วนปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายศาสตร์พบท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 96.50 มีการก้ม/เงยศีรษะขณะทำงาน ร้อยละ 89.51 มีการบิดเอี้ยวตัว/เอียงตัวขณะทำงาน ร้อยละ 86.71 มีการก้มโค้งตัวไปข้างหน้าขณะทำงาน และร้อยละ 82.17 มีการบิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 89.51 มีท่าทางการทำงานซ้ำๆ รวมทั้งมีการนั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 2 ชั่วโมงร้อยละ 81.12 (ตารางที่ 4-4) ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการทำงานตัดเย็บผ้า ในการทำงานตัดเย็บผ้าคนงานตัดเย็บผ้าจะทำงานในลักษณะที่มีการเคลื่อนไหวซ้ำๆ หรือนั่งทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลาหลายชั่วโมง รวมทั้งมีการนั่งทำงานที่ต้องก้มคอและหลังเหนือจักรเย็บผ้า และมีการบิดเอี้ยวตัว/เอียงตัวเพื่อหยิบจับอุปกรณ์ของใช้ต่างๆ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2556; Belshé, Bradshaw, & Horton, 2009; Islam et al., 2014) ผลการศึกษารุ่นนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศไทย พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านมีการนั่งทำงานนานติดต่อกันเป็นเวลานานร้อยละ 64.86 (อังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล, 2554) หรือการศึกษาแรงงานนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านมีท่าทางการทำงานไม่เหมาะสม มีท่าทางการทำงานซ้ำๆ และมีการนั่งทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานร้อยละ 35.20 (กชพรรณ หนูชนะ และคณะ, 2557) นอกจากนี้จากหลักฐานทางวรรณกรรมปัญหาด้านการยศาสตร์ยังพบในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ ดังเช่น ประเทศบังกลาเทศ พบคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 91.00 มีการนั่งทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลาาน โดยเฉลี่ย 8-9 ชั่วโมงต่อวัน (Gupta, Nag, Datta, Roy, Das, & Aziz, 2015) ขณะที่การศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศเอธิโอเปีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 47.40 มีการนั่งทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน อีกร้อยละ 46.40 มีท่าทางการทำงานในลักษณะซ้ำๆ (Kebede, Deyyas, & Tafese, 2014) จากการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งสนับสนุนปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายศาสตร์เป็นปัญหาสำคัญที่พบในกลุ่มแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า และในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจพบปัญหาดังกล่าวในสัดส่วนที่ต่ำกว่า อาจเนื่องจากความต่างของบริบทการทำงาน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการทำงานของแรงงานนอกระบบเป็นอันตรายและต่ำกว่ามาตรฐาน เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่

ส่วนปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านจิตสังคม ระบุกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.43 มีการทำงานอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา (ตารางที่ 4-4) ถ้าพิจารณาตามลักษณะการทำงานตัดเย็บผ้า โดยเฉพาะใน

กลุ่มแรงงานนอกระบบจะมีความจำเป็นต้องเร่งทำงาน เพื่อให้เสร็จทันเวลาและให้ได้จำนวนชิ้นงานตามที่รับมาจากผู้ว่าจ้าง ที่สำคัญรายได้ของแรงงานตัดเย็บผ้าขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นงานที่ทำเสร็จ (อังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล, 2554; Belshé et al., 2009; Serinken, Türkçüer, Dağlı, Karcioğlu, Zencir, & Uyanık, 2012) ผลการศึกษาครั้งนี้คล้ายกับการศึกษาในโรงงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 11.30 มีการทำงานอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ได้จำนวนชิ้นงานออกมาอย่างรวดเร็ว และให้ได้ค่าตอบแทนจำนวนมาก (ปริยา ประทุมมา และดารุณี จงอุดมการณ์, 2554) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ ทั้งในประเทศอินเดียและประเทศบังกลาเทศที่พบโรงงานตัดเย็บผ้าต้องทำงานอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ได้จำนวนชิ้นงานตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด (ร้อยละ 80.00) หรือบางกรณีโรงงานตัดเย็บผ้าจำเป็นต้องทำงานล่วงเวลา เพื่อให้ได้ชิ้นงานตามต้องการของผู้ว่าจ้าง (ร้อยละ 32.50) (Islam, Ahmed, Sarker, Farjana, Akter, & Saha, 2014; Saha, 2014) จากหลักฐานที่ปรากฏข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ปัญหาด้านจิตสังคมพบได้ทั้งในแรงงานตัดเย็บผ้าในระบบ และอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ ความแตกต่างของสัดส่วนอาจเกิดจากหลายปัจจัยที่สำคัญ คือ บริบทของงานที่อาจมีความยืดหยุ่นสูงในแรงงานนอกระบบ หรือจากความต้องการรายได้จากจำนวนชิ้นงานของแรงงานนอกระบบ รวมทั้งปริมาณความต้องการผลิตของอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่

สำหรับปัจจัยคุณภาพด้านกายภาพ ผลการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.49 มีการทำงานสัมผัสเสียงดังจากอุปกรณ์/เครื่องจักร อีกร้อยละ 59.79 ทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ (ตารางที่ 4-4) ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการทำงานตัดเย็บผ้า ในการทำงานโรงงานตัดเย็บผ้ามีการทำงานกับจักรเย็บผ้าหรือจักรโกลิ้งผ้า จึงมีเสียงจากจักรเย็บผ้าเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการทำงาน (Belshé et al., 2009; Islam et al., 2014) ผลการศึกษานี้คล้ายกับการศึกษาในประเทศไทย ตามการรับรู้ของโรงงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 18.17 มีการทำงานสัมผัสเสียงดังจากจักรเย็บผ้าหรือจักรโกลิ้งผ้า (อังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล, 2554) นอกจากนี้ยังพบการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศอินเดีย ระบุโรงงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 66.60 ทำงานสัมผัสเสียงดังจากจักรเย็บผ้าหรือจักรโกลิ้งผ้าตลอดระยะเวลาการทำงาน (Padmini & Venmathi, 2012) หรือการศึกษาในเมืองไฮยประเทศอินเดีย ระบุโรงงานตัดเย็บผ้าในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ร้อยละ 28.30 มีการสัมผัสเสียงดังจากจักรเย็บผ้าตลอดระยะเวลาการทำงาน (Metha, 2012) และการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังกลาเทศ ระบุโรงงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 33.80 มีโอกาสสัมผัสเสียงดังจากการทำงาน (Gupta et al., 2015)

กรณีสถานที่ทำงานมีแสงสว่างไม่เพียงพอ ร่วมกับผลการตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 11.19 ถึงร้อยละ 36.71 มีค่าความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานมากกว่า 800 ลักซ์ และน้อยกว่า 400 ลักซ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ มีความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานไม่เหมาะสม (ตารางที่ 4-6) กระทรวงแรงงานได้กำหนดค่ามาตรฐานความเข้ม

ของแสงสว่าง ณ ที่ที่ให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงาน คือ 400 ลักซ์ ถึง 800 ลักซ์ (กระทรวงแรงงาน, 2549) ผลการศึกษาครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศไทย พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 7.60 ทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ และการตรวจวัดระดับความเข้มแสงสว่างมีค่าความเข้มแสงสว่างในสถานที่ทำงานเท่ากับ 143-300 ลักซ์ (Chalklieng et al., 2014) ส่วนการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังกลาเทศและประเทศอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ โดยระดับความเข้มของแสงสว่างในสถานที่ทำงานมีค่าเท่ากับ 176-918 ลักซ์ (Islam et al., 2014; Mehta, 2012; Padmini & Venmathi, 2012) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ เมือง ไชยปุระ ประเทศอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 22.50 มีการทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ (Metha, 2012) จากหลักฐานที่ปรากฏชี้ให้เห็นว่า แรงงานตัดเย็บผ้าทั้งแรงงานนอกระบบ และในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ มีโอกาสสัมผัสเสียงดังที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทำงาน และทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ

1.2 สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ผลการศึกษาระบุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 96.50 ทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือของมีคม และร้อยละ 91.26 ทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ไฟฟ้า (ตารางที่ 4-4) ซึ่งจากคู่มือการทำงานตัดเย็บผ้าทั้งในรัฐแคลิฟอร์เนีย และประเทศบังกลาเทศ ระบุขั้นตอนการทำงานตัดเย็บผ้าเกือบทุกขั้นตอน มีความเสี่ยงต่อการทำงานกับอุปกรณ์/เครื่องมือของมีคม รวมทั้งยังทำงานกับเครื่องจักร/เครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ ขั้นตอนการตัดผ้า การโถ่งผ้าและการเย็บประกอบ การรีดและการตรวจสอบรายละเอียด และการบรรจุภัณฑ์ โดยทั่วไปอุปกรณ์ของมีคม หรือเครื่องจักร/เครื่องใช้ไฟฟ้าที่คนงานตัดเย็บผ้าใช้เป็นประจำ ได้แก่ เข็มเย็บผ้า กรรไกรตัดผ้า กรรไกรตัดด้าย คัตเตอร์ จักรเย็บผ้า จักรโถ่งผ้า และเตารีด บางกรณีหากมีผ้าที่ต้องตัดเป็นจำนวนมาก อาจมีการใช้เครื่องตัดผ้าในการทำงานร่วมด้วย (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2556; Belshé et al., 2009; Islam, 2014) ผลการศึกษาครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศศรีลังกาที่พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 68.30 มีการทำงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ของมีคมตลอดระยะเวลาการทำงาน ได้แก่ จักรเย็บผ้า จักรโถ่งผ้า กรรไกรตัดด้าย กรรไกรตัดผ้า และเข็มเย็บผ้า (Silva et al., 2013) ส่วนการศึกษาในประเทศไทย พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 67.30 ทำงานกับอุปกรณ์ของมีคม ได้แก่ กรรไกร ตัดด้าย กรรไกรตัดผ้า และเข็มเย็บผ้า (กชพรรณ หนูชนะ และคณะ, 2557) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า จากลักษณะการทำงานตัดเย็บผ้าปัญหาสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยถือเป็นหาสำคัญที่พบได้ในแรงงานตัดเย็บผ้านอกระบบ

2. ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้พบทั้งการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการทำงาน ในส่วนของการเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่สำคัญ คือ อากาศผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อร้อยละ 85.33 โดยตำแหน่งที่พบอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อสูงสุด ได้แก่ ไหล่ (ร้อยละ 43.36)

หลังส่วนล่าง (ร้อยละ 41.26) และคอ (ร้อยละ 38.46) นอกจากนี้ยังพบความเครียด/วิตกกังวลจากงานที่เร่งรีบ (ร้อยละ 71.33) รวมทั้งเครียด/วิตกกังวลจากรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน (ร้อยละ 59.79) การมองเห็นไม่ชัดเจน ตาพร่ามัว (ร้อยละ 66.08) กล้ามเนื้อตาค้า (ร้อยละ 64.69) ระบายเลือดตา แสบตา (ร้อยละ 57.34) เหนื่อย อ่อนเพลีย ระบายน้ำ (ร้อยละ 55.24) และปวดชาอวัยวะของร่างกาย (ร้อยละ 50.00) สำหรับการบาดเจ็บที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุของการบาดเจ็บจากการถูกอุปกรณ์ของมีคมตัด/บาด/ทิ่มแทง (ร้อยละ 95.95) ส่วนลักษณะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นแผลถลอก/บาดแผลตื้น (ร้อยละ 95.95) ขณะที่อวัยวะหรือส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บที่สำคัญร้อยละ 95.95 คือ มือ/นิ้วมือ รวมทั้งการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นทั้งหมดเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อยโดยไม่ต้องหยุดงาน ผลการวิจัยในประเด็นการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 การเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ดังกล่าวข้างต้น ประเด็นข้อค้นพบการเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการทำงานที่สำคัญ ได้แก่ อาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ ร้อยละ 85.33 โดยตำแหน่งที่พบอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อสูงสุด ได้แก่ ไหล่ (ร้อยละ 50.82) หลังส่วนล่าง (ร้อยละ 48.36) และคอ (ร้อยละ 45.08) (ตารางที่ 4-10) อาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านการยศาสตร์ ได้แก่ ท่าทางการทำงานไม่เหมาะสม ท่าทางการทำงานซ้ำๆ และการนั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน (Rogers, 2003) ในเชิงทฤษฎีการทำงานด้วยท่าทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การบิดเกร็งข้อมือขณะทำงาน การบิดเอี้ยวตัว/เอียงตัวขณะทำงาน การก้มหรือเงยศีรษะขณะทำงาน และการนั่งหรือยืนทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ทำให้กล้ามเนื้อ เ็น ข้อต่อ และเส้นประสาทเกิดการบาดเจ็บ การอ่อนล้า หรือการอักเสบของกล้ามเนื้อ ส่งผลให้เกิดการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ (Jahan et al., 2014) ผลการศึกษาครั้งนี้มีความใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศศรีลังกาและกัมพูชา ระบุคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 57.30 มีอาการปวดไหล่ และปวดหลังส่วนล่าง (Athit, 2005; Silva et al., 2013) สำหรับการศึกษานี้ในประเทศไทย พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่มีอาการปวดตามส่วนต่างๆของร่างกาย ทั้งขณะทำงานและหลังจากการทำงาน พบอาการผิดปกติสูงสุดในตำแหน่งเอวและหลังส่วนล่าง ไหล่และหลังส่วนบน ตามลำดับ (วัชชัย คำป้อง, และสุนิสา ชายเกลี้ยง, 2556) นอกจากนี้ยังพบการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 72.20 มีปัญหาหากลุ่มอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ โดยร้อยละ 56.00 มีอาการปวดข้อมือ ไหล่ และหลังส่วนล่าง (Padmini & Venmathi, 2012) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศที่พบคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 51.70 มีอาการปวดคอและปวดหลัง อีกร้อยละ 45.00 มีอาการปวดไหล่ (Tafesh et al., 2014) จากหลักฐานที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่า อาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อเป็นการเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการ

ทำงานที่สำคัญที่สามารถพบได้ ทั้งในแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าและในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสุขภาพทั่วไป พบกลุ่มตัวอย่างมีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในระดับอ้วน และน้ำหนักเกินกว่าเกณฑ์ร้อยละ 30.07 และร้อยละ 21.68 (ตารางที่ 4-3) ซึ่งค่าดัชนีมวลกายมีความเกี่ยวข้องต่อการเกิดอาการปวดระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ เนื่องจากน้ำหนักตัวที่มากขึ้นจะเพิ่มแรงกดต่อแนวกระดูกสันหลัง ส่งผลให้เกิดการอักเสบของข้อต่อ ตลอดจนเอ็นระบบประสาท และกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้อง (Jahan et al., 2015; Tafese et al., 2014) อีกทั้งการเจ็บป่วยดังกล่าวยังสอดคล้องกับประสบการณ์ทำงานและระยะเวลาการทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.46 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.17 มีการทำงานมากกว่าหรือเท่ากับ 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ตารางที่ 4-2) เนื่องจากประสบการณ์ทำงานที่นาน หรือระยะเวลาการทำงานที่มาก ส่งผลให้กล้ามเนื้อเกิดความอ่อนล้า ทำให้เกิดความเสียหายต่ออาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ เช่น อาการปวดคอ ปวดไหล่ และปวดหลัง เป็นต้น (กษพรพรรณ หนูชนะ และคณะ, 2557; ธวัชชัย คำป้อม และสุนิศา ชายเกลี้ยง, 2556; Islam et al., 2014) อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลแบบแผนการดำเนินชีวิตยังพบกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.59 มีพฤติกรรมการมีกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกายอยู่ในระดับต่ำหรือไม่เหมาะสม ซึ่งหากมีการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดกลุ่มอาการผิดปกติของระบบโครงร่างกล้ามเนื้อได้ (วิวัฒน์ คำแสพันธ์ และอริญชัย พรหมเทพ, 2555)

นอกจากนี้ยังพบความเครียด/วิตกกังวลจากงานที่เร่งรีบ (ร้อยละ 71.33) รวมทั้งรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน (ร้อยละ 59.79) (ตารางที่ 4-9) ผลการศึกษาดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านจิตสังคม คือ การทำงานอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา (ร้อยละ 73.43) และงานที่ทำมีรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน (ร้อยละ 58.74) (ตารางที่ 4-4) การทำงานภายใต้สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายและไม่ปลอดภัย เช่น ภาระงานที่มากเกินไป ความเร่งด่วนของการทำงาน ระยะเวลาการทำงาน และรายได้หรือค่าตอบแทนไม่แน่นอน จะส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพทางกาย โดยเฉพาะด้านจิตใจ เช่น เกิดอาการเหนื่อยล้า ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และความเครียดจากการทำงาน (อาภรณ์ บัวเพ็ชร และคณะ, 2555) เมื่อพิจารณาแบบแผนการดำเนินชีวิตพบกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการพักผ่อนหรือการจัดการความเครียดอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 47.20) (ตารางที่ 4-7) ความไม่สามารถจัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการเผชิญสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกดดัน ส่งผลให้คนงานตัดเย็บผ้าเกิดความเครียดและความวิตกกังวลจากการทำงาน (Akhtar & Shimul, 2012) รวมทั้งผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเจ็บป่วยกับการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านจิตสังคม คือ การทำงานอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามเวลา มีความสัมพันธ์กับความเครียด/วิตกกังวลจากงานที่เร่งรีบ และงานที่ทำมีรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน มีความสัมพันธ์

กับเครียด/กังวลจากรายได้หรือค่าตอบแทนที่ไม่แน่นอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) (ตารางที่ ฉ-4 ภาคผนวก ฉ) ผลการศึกษาครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาประเทศอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าทั้งที่รับงานไปทำที่บ้านและในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เครียด/วิตกกังวลจากการทำงาน ร้อยละ 80.00 (Akhtar & Shimul, 2012; Saha, 2014) หรือในประเทศศรีลังกา ระบุคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านมีความวิตกกังวลจากการทำงาน เมื่อได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานต่ำ ร้อยละ 37.00 (Silva et al., 2013) ส่วนการศึกษาในประเทศไทย พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้าน ร้อยละ 11.30 เครียด/วิตกกังวล และรู้สึกสิ้นหวังจากงานที่ทำ (ปรีชา ปรงคำมา และคารุณี จงอุดมการณ์, 2554)

อีกทั้งยังพบกลุ่มตัวอย่างมีการมองเห็นไม่ชัดเจน ตาพร่ามัว (ร้อยละ 66.08) กล้ามเนื้อตาช้า (ร้อยละ 64.69) ระคายเคืองตา แสบตา (ร้อยละ 57.34) เหนื่อย อ่อนเพลีย กระจกตา (ร้อยละ 55.24) และปวดชาอวัยวะของร่างกาย (ร้อยละ 50.00) (ตารางที่ 4-9) การเจ็บป่วยดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ ได้แก่ การทำงานในสถานที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ (ร้อยละ 59.79) การทำงานในที่ที่มีอากาศร้อนอบอ้าว (ร้อยละ 42.31) และการทำงานกับเครื่องจักร/เครื่องมือที่มีความสั่นสะเทือน (ร้อยละ 49.65) (ตารางที่ 4-4) ซึ่งจากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเจ็บป่วยกับการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านกายภาพ คือ การทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ มีความสัมพันธ์กับกล้ามเนื้อตาช้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และการทำงานในที่ที่มีอากาศร้อนอบอ้าว มีความสัมพันธ์กับอาการเหนื่อย อ่อนเพลีย กระจกตา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) รวมทั้งการทำงานกับเครื่องจักร/เครื่องมือที่มีความสั่นสะเทือน มีความสัมพันธ์กับอาการปวดชาอวัยวะของร่างกาย เช่น มือ นิ้วมือ ขา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ($p < .001$) (ตารางที่ ฉ-2, ตารางที่ ฉ-3 และตารางที่ ฉ-4 ภาคผนวก ฉ) สำหรับการทำงานในสถานที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ในเชิงทฤษฎีนั้นการทำงานภายใต้สถานที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพออาจส่งผลให้เกิดความเสื่อมของตา เช่น กล้ามเนื้อตาช้า ปวดตา ตาแห้ง ระคายเคืองตา ตาพร่ามัว มองเห็นภาพซ้อน และความสามารถในการมองเห็นลดลง (Reinhold, & Tint, 2009) ผลการศึกษาครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ พบคนงานตัดเย็บผ้ามีปัญหาด้านการมองเห็นโดยร้อยละ 72.20 มีอาการปวดตาและตาพร่ามัว (Nahar & Begum, 2010) อีกร้อยละ 7.61 มีอาการแสบตา ปวดตา และการมองเห็นลดลงขณะทำงาน (Gupta et al., 2015)

กรณีการทำงานในที่ที่มีอากาศร้อนอบอ้าวเป็นเวลานาน ส่งผลให้อุณหภูมิภายในร่างกายสูงเกินไป และทำให้เลือดไหลเวียนออกมาที่ผิวของร่างกาย เพื่อระบายความร้อนเพิ่มขึ้น ต่อมาเหงื่อระบายของเหลวออกมามาก เพื่อระบายความร้อน ส่งผลให้หัวใจทำงานหนัก เพื่อให้เลือดไหลเวียนมากขึ้น ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ได้แก่ เหนื่อย อ่อนเพลีย กระจกตา เป็นลม อ่อนเพลีย หมดสติ (Kuklane et al., 2014) ผลการศึกษาครั้งนี้ให้ผลคล้ายกับการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าเกิดอาการอ่อนล้าและอ่อนเพลีย เนื่องจากทำงานในบริเวณที่มี

อาการอ่อนแอ (Islam et al., 2014; Padmini & Venmathi, 2012) ขณะที่การทำงานที่สัมผัสความสั่นสะเทือนจากเครื่องจักรหรือเครื่องมือเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เกิดการทำลายเส้นประสาทรับความรู้สึก และเส้นประสาทสั่งการ ทำให้มีอาการเสียว/แปลบ/ชา และเสียการประสานงานระหว่างนิ้วมือ (Padmini & Venmathi, 2012) ผลการศึกษาครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ พบคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 8.00 มีอาการชาและเสียวบริเวณมือและข้อมือจากการสัมผัสความสั่นสะเทือนจากเครื่องจักร (Ahmed & Raihan, 2014; Islam et al., 2014; Nahar & Begum, 2010) จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ แต่เมื่อพิจารณาจากลักษณะการทำงานของแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้าซึ่งมีลักษณะการทำงานที่คล้ายกัน ดังนั้นแรงงานตัดเย็บผ้าในระบบจึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการทำงานที่กล่าวไว้ข้างต้น

สำหรับการเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากสภาพแวดล้อมการทำงานนอกเหนือจากข้อค้นพบที่กล่าวข้างต้น ยังพบอาการอื่นๆที่สำคัญ ได้แก่ อาการคัดจมูก/น้ำมูกไหล (ร้อยละ 29.37) ผื่นคันตามผิวหนัง (ร้อยละ 24.13) (ตารางที่ 4-9) ผลการศึกษาดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านเคมี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 99.65 ทำงานสัมผัสฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้ายจากการทำงาน (ตารางที่ 4-4) ในเชิงทฤษฎีการทำงานสัมผัสฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้าย โดยส่วนใหญ่พบมากในกระบวนการตัดผ้าและการเย็บผ้า เมื่อฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้ายเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจส่งผลให้เกิดอาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจ เช่น อาการระคายเคือง ไอ จาม คัดจมูก น้ำมูก น้ำมูกไหล และหากมีการสัมผัสเป็นระยะเวลานานอาจส่งผลให้เกิดการเสื่อมสภาพของปอด รวมทั้งทำให้เป็นโรคหอบหืด ปอดอักเสบ และหลอดลมอักเสบ บางกรณีอาจพบในลักษณะของอาการแพ้ เช่น ลมพิษ ผื่นที่ผิวหนัง และผิวหนังอักเสบ หรือโรคภูมิแพ้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง (วิทยา อยู่สุข, 2552; ศรีสมร กมลเพชร และคณะ, 2549; Meth, 2012) ผลการศึกษานี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศไทย พบแรงงานนอกระบบกลุ่มตัดเย็บผ้ายี่ห้อ มีอาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจที่เกิดจากฝุ่นผ้า ได้แก่ คัดจมูก แน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก (อังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล, 2554) หรือการศึกษาของศรีสมร กมลเพชร และคณะ (2549) ระบุคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 9.40 มีผื่นที่ผิวหนังหรือผิวหนังอักเสบ อีกทั้งการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศบังคลาเทศ ระบุคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 30.00 มีอาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจ อีกร้อยละ 13.00 มีอาการผิดปกติของระบบผิวหนัง เมื่อสัมผัสฝุ่นผ้าจากการทำงาน โดยมีอาการเมื่อกลับเข้าไปทำงานหลังจากหยุดพักผ่อนประจำสัปดาห์ (Ahmed & Raihan, 2014; Mehta, 2012) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศตุรกี พบคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 52.00 มีอาการไอ เจ็บแน่นหน้าอก และหายใจลำบาก อีกร้อยละ 73.00 มีอาการคันหรือผื่นขึ้นตามผิวหนัง และมีภาวะผิวหนังอักเสบ เมื่อกลับเข้ามาทำงานหลังจากหยุดพักผ่อนประจำสัปดาห์ (David & Pickering, 2013; Islam et al., 2014)

เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเจ็บป่วยกับการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพด้านเคมี คือ การทำงานสัมผัสฝุ่นผ้าที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับอาการคัดจมูก/น้ำมูกไหล และผื่นคันตามผิวหนัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.78 มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ผ้าปิดปากปิดจมูก (ร้อยละ 91.94) (ตารางที่ 4-3) ซึ่งการสวมผ้าปิดปากปิดจมูก หรือหน้ากากอนามัย สามารถป้องกันอันตรายจากฝุ่นผ้าหรือฝุ่นฝ้ายได้ รวมถึงเป็นการปกป้องสุขภาพของคนงานตัดเย็บผ้าจากโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจอีกด้วย (ปาริชาติ ชันยบูรณ์ตระกูล, 2553)

2.2 การบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา จากผลการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.08 เคยได้รับการบาดเจ็บจากทำงาน โดยสาเหตุของการบาดเจ็บที่สำคัญ คือ ถูกอุปกรณ์ มีคมตัด/บาด/ทิ่มแทง (ร้อยละ 95.95) ลักษณะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นแผลฉีกขาด บาดแผลตื้น (ร้อยละ 95.95) ส่วนอวัยวะหรือส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่ คือ มือ นิ้วมือ (ร้อยละ 95.95) ทั้งนี้การบาดเจ็บที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการทำงานทั้งหมดเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อยไม่ต้องหยุดงาน (ตารางที่ 4-11) ในเชิงทฤษฎีการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากการทำงานเป็นผลจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การถูกอุปกรณ์หรือเครื่องมือตัด/บาด/ทิ่มแทง การถูกกระแทก ถูกไฟฟ้าดูด แผลไหม้จากไฟฟ้า แผลไหม้จากความร้อน (OSHA, 2004) การบาดเจ็บดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการทำงานในสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย คือ การทำงานกับเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ของมีคม (ร้อยละ 96.50) (ตารางที่ 4-6) ได้แก่ จักรเย็บผ้า จักรโถ่งผ้า เตารีดเข็มเย็บผ้า เข็มหมุด ลูกกลิ้ง ที่เลาะผ้า และกรรไกร เป็นต้น ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศไทยที่พบคนงานตัดเย็บผ้าที่รับงานไปทำที่บ้านร้อยละ 55.62 ถูกของมีคมตัด/บาด/ตำ ได้แก่ เข็มเย็บผ้า และกรรไกร โดยร้อยละ 67.31 ได้รับความเจ็บบริเวณมือและนิ้วมือ ส่วนใหญ่เป็นการบาดเจ็บเล็กน้อย และไม่ส่งผลต่อการทำงาน (กชพรรณ หนูชนะ และคณะ, 2557)

นอกจากนี้การศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ ทั้งในประเทศเอธิโอเปียและบังคลาเทศยังพบคนงานตัดเย็บผ้าในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 25.00 มีสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงาน คือ มีการทำงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ของมีคม (Islam et al., 2014; Serkalem et al., 2013) หรือการศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ประเทศอินเดีย ระบุคนงานตัดเย็บผ้าร้อยละ 28.14 โดนอุปกรณ์ของมีคมตัด/บาด บริเวณนิ้วมือ อีกร้อยละ 48.30 โดนเข็มทิ่ม/ตำบริเวณนิ้วมือ (Calvin, & Joseph, 2006) เมื่อพิจารณาจากหลักฐานที่ปรากฏที่ผ่านมา ซึ่งให้เห็นว่า การบาดเจ็บที่อาจเกี่ยวเนื่องมาจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย สามารถพบได้ทั้งในแรงงานตัดเย็บผ้านอกระบบ และในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่ ทั้งนี้การศึกษาในอุตสาหกรรมตัดเย็บผ้าขนาดใหญ่เป็นการศึกษาในแต่ละแผนก จึงอาจทำให้ผลการศึกษาที่พบมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าในแรงงานนอกระบบตัดเย็บผ้า